

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **T. S.**, zastoupen Mgr. Ing. Pavlem Lvem, advokátem se sídlem Poláškova 2, 757 01 Valašské Meziříčí, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje,** se sídlem 28. října 2771/117, 702 18 Ostrava, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 9. 2015, č. j. MSK 100630/2015, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 5. 2016, č. j. 18 A 4/2016 - 23,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 5. 2016, č. j. 18 A 4/2016 - 23, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Napadené rozhodnutí

[1] Žalobce podal dne 23. 2. 2016 žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 9. 2015, č. j. MSK 100630/2015, u Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), k níž přiložil generální plnou moc udělenou advokátovi, Mgr. Ing. Pavlu Lvovi.

[2] Na základě výzvy krajského soudu ze dne 2. 3. 2016 k zaplacení soudního poplatku za žalobu (ve spise není založena doručenka, avšak výzva byla dle tvrzení žalobce doručena shora uvedenému advokátovi) požádal žalobce dopisem ze dne 8. 3. 2016 o osvobození od soudních poplatků, přičemž odkazoval na insolvenční řízení vedené proti jeho osobě, v němž mu bylo schváleno oddlužení.

[3] Krajský soud zaslal žalobci za účelem rozhodnutí o žádosti o osvobození od soudních podpatků na adresu bydliště žalobce výzvu k vyplnění prohlášení o majetkových, výdělkových a osobních poměrech a doručení řádně vyplněného prohlášení zpět soudu ve stanovené lhůtě. Předmětná výzva byla uložena a připravena k vyzvednutí na poště dne 15. 3. 2016 a v zákonné lhůtě 10 dnů nebyla žalobcem vyzvednuta a nebylo možné ji vložit do schránky, proto byla soudu písemnost vrácena. Jelikož žalobce na uvedenou výzvu nereagoval a nedoložil soudu vyplněný formulář o svých majetkových poměrech, krajský soud usnesením ze dne 20. 5. 2016, č. j. 18 A 4/2016 – 23, žalobci osvobození od soudních poplatků nepřiznal. Soud s ohledem na uvedené skutečnosti konstatoval, že žalobce neprokázal své osobní a majetkové poměry, a tedy ani to, zda splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků.

II. Kasační stížnost

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl v záhlaví označené usnesení krajského soudu, kterým mu nebylo přiznáno osvobození od soudního poplatku z výše nastíněných důvodů. Svou kasační stížnost opírá o důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a navrhuje zdejšímu soudu, aby napadené usnesení zrušil.

[5] Stěžovatel považuje předmětné usnesení za nezákonné, neboť krajský soud jej založil na skutečnosti, že stěžovatel neprokázal splnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků, když soudu nezaslal vyplněné prohlášení o majetkových poměrech, k čemuž byl vyzván písemností zaslanou soudem stěžovateli do vlastních rukou, která byla doručena uložením na poště. Stěžovatel je však v řízení zastoupen advokátem a krajský soud měl výzvu zaslat na adresu právního zástupce. Zvolenému zástupci účastníka řízení musí být zasílány veškeré listiny, neboť není povinen zdržovat se na místě trvalého pobytu, přičemž nemusí být v době doručování zásilky do vlastních rukou na adrese bydliště přítomen. Proto si stěžovatel zvolil právního zástupce, který jej v dané věci zastupuje i přebírá veškerou poštu a komunikuje jeho jménem se soudem.

[6] Stěžovatel má dále za to, že listinami, které krajskému soudu zaslal, prokázal finanční a majetkovou situaci, neboť povolením oddlužení byla jeho současná majetková situace zjištěna.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, přitom sám neshledal vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[8] Kasační stížnost žalobce je důvodná.

[9] Nejvyšší správní soud vzhledem k předmětu posuzované věci (tj. kasační stížnost směřující proti usnesení o neosvobození od soudních poplatků) netrval na zaplacení soudního poplatku z důvodu předejití řetězení řešeného problému. Jak nedávno uvedl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, *„(s)těžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě) či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností*“ (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19).

[10] Dle § 42 odst. 2 s. ř. s., *[m]á-li účastník nebo osoba zúčastněná na řízení zástupce, doručuje se pouze zástupci. Má-li však účastník nebo osoba zúčastněná na řízení něco osobně vykonat, doručí se i jim*.

[11] Citované ustanovení stanoví dvě alternativy doručování, má-li účastník v řízení zástupce. První je doručování písemností včetně výzev zástupci účastníka řízení, a to bez ohledu na to, jaký stupeň součinnosti účastníka řízení a jeho zástupce reakce na příslušný úkon soudu vyžaduje. Druhá nastává v případech úkonů, které musí vzhledem k jejich povaze vykonat účastník řízení sám osobně, nikoli zástupce (byť zprostředkovaně). V takovém případě je třeba písemnost doručit jak zástupci, tak i účastníku řízení. Zákon však nezná postup, který zvolil krajský soud, když vyzýval stěžovatele k doložení osobních a majetkových poměrů, tedy doručení písemnosti pouze účastníku řízení. Nejvyšší správní soud se proto ztotožňuje se stěžovatelem, že krajský soud postupoval nezákonně, když zaslal výzvu stěžovateli, nikoliv jeho zástupci.

[12] Již v rozsudku ze dne 13. 12. 2007, č. j. 8 Afs 154/2006 – 77, Nejvyšší správní vyslovil, že doložení osobních, majetkových a výdělkových poměrů žalobce k žádosti o osvobození od soudních poplatků není úkonem, který by měl účastník řízení vykonat osobně. Výzva k doložení osobních, majetkových a výdělkových poměrů se má proto doručovat pouze zástupci účastníka řízení. Krajský soud však výzvu doručil pouze stěžovateli. Jelikož stěžovatel nebyl při doručování zastižen, následně si výzvu nevyzvedl a písemnost byla soudu vrácena, nebyl stěžovatel s jejím obsahem vůbec seznámen. Krajský soud stěžovatele neosvobodil od soudních poplatků z důvodu, že na předmětnou výzvu nereagoval, a neprokázal dostatečně, zda splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků. Vada řízení, které se krajský soud dopustil při doručování předmětné výzvy, proto měla vliv na zákonnost napadeného usnesení, proto jej Nejvyšší správní soud zrušil a věc vrátil soudu k dalšímu řízení.

[13] Vzhledem k důvodům, proto které Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil, se nemůže zabývat námitkou stěžovatele, že své osobní a majetkové poměry dostatečně prokázal již listinami, které předložil spolu s žádostí o osvobození od soudních poplatků. Krajský soud se vzhledem k nedoložení řádně vyplněného formuláře, který doručoval na adresu bydliště stěžovatele, nikterak blíže k předloženým podkladům nevyjádřil, proto by jejich posouzení Nejvyšším správním soudem bylo předčasné. Obecně však lze konstatovat, že nepovažuje-li soud za dostatečně podložená tvrzení účastníka řízení ohledně jeho majetkové situace, je povinen účastníka vyzvat, jakým způsobem má

svá tvrzení prokázat (srov. rozsudky Nejvyššího správního soud ze dne 23. 7. 2012, č. j. 8 As 64/2012 – 12, ze dne 24. 9. 2008, č. j. 1 As 63/2008 - 34, ze dne 5. 6. 2015, č. j. 5 As 101/2015 – 42, ze dne 24. 6. 2015, č. j. 1 As 111/2015 – 50, a ze dne 24. 7. 2015, č. j. 2 As 153/2015 - 27). Pokud tedy krajský soud vyzval stěžovatele, aby své majetkové, osobní a výdělkové poměry doložil vyplněním zaslaného prohlášení, postupoval tak zcela v intencích ustálené judikatury zdejšího soudu. Krajský soud ale měl předmětnou výzvu zaslat na adresu právního zástupce, kterého si stěžovatel zvolil pro zastupování v řízení o žalobě, nikoliv stěžovateli samotnému. Nelze přitom odhlédnout od skutečnosti, že poté, co se soudu vrátila písemnost, kterou zaslal přímo stěžovateli, soud stěžovatele opakovaně vyzval, aby zaplatil soudní poplatek, přičemž tuto výzvu (stejně jako veškeré ostatní písemnosti) již zaslal správně na adresu zástupce stěžovatele. Zástupce stěžovatele reagoval dopisem ze dne 7. 4. 2016, v němž upozornil, že na žádost o osvobození od soudních poplatků ze dne 8. 3. 2016 neobdržel žádné vyjádření ze strany krajského soudu, a opakovaně jménem stěžovatele požádal o osvobození od soudních poplatků. Krajský soud místo toho, aby výzvu k prokázání majetkových poměrů zaslal znovu na adresu zvoleného právního zástupce, napadeným usnesením stěžovatele od soudních poplatků neosvobodil. V dalším řízení tak bude muset krajský soud nejprve odstranit svá procesní pochybení a teprve poté o žádosti stěžovatele znovu rozhodnout.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Z výše uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první, část věty před středníkem s. ř. s.); v něm je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v rozsudku Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[15] Krajský soud posléze v rozhodnutí o návrhu ve věci samé rozhodne také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. července 2016

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu